

Esperanto: la lingvo de tutmonda komunumo

Originalo en la germana: www.advertext.de/esperanto-die-sprache-einer-weltweiten-community/

Kiam homoj el diversaj mondopartoj kunvenas, komunikado kutime okazas en la angla. Tio kutime funkcias sufiĉe bone, kaj se ne, oni devas retroiri al mangestoj - ofte kun interesaj rezultoj en pli kompleksaj situacioj. **En tiaj situacioj oni deziras simplan, universalan lingvon, kiun ĉiu povas facile lerni.**

Se la vizio de la fondinto de Esperanto, Zamenhof, estus pli vaste adoptita, eble Esperanto estus la mondlingvo hodiaŭ kaj ne la angla kiel nun. Ni trovas ĉi tiun ideon tiel fascina, ke ni ŝatus lumigi ĉi tiun planlingvon kaj la komunuman spiriton malantaŭ ĝi.

Kia lingvo precize estas Esperanto?

Esperanto estas unu el la tiel nomataj planlingvoj, t.e., artefaritaj aŭ inventitaj lingvoj, kiuj ne ekestis nature, sed estis konstruitaj "sur desegnotablo". Ĝia fondinto, Ludwik Lejzer Zamenhof, kreskis en Imperia Rusio meze de la 19-a jarcento en socio karakterizita de **etnaj dividoj, izoliĝo kaj perforto**. Zamenhof, mem lingva talento - li majstris ĉirkaŭ dek lingvojn - vidis la **disvolviĝon de universala artefarita lingvo kiel ŝancon por pli granda toleremo, paco kaj internacia kompreno**.

Zamenhof tute ne estis la unua, kiu havis tian ideon. La disvolviĝo de Esperanto okazis en tempo, kiam planlingvoj estis vera tendenco: La langue simplifié aperis jam en 1858, sekvata de Universalglot en 1868, Nuove Roman en 1879 kaj Volapuko en 1880. Sed estis Esperanto (ankaŭ en 1887) kiu atingis vastan akcepton danke al sia simpleco.

En la postmilita period ĝis la 1980-aj jaroj okazis ripetaj klopodoj establi Esperanton kiel oficialan (mondan) lingvon ĉe UN, kvankam malsukcese. **Kvankam la vizio de Zamenhof pri tutmonda, unueciga dua lingvo neniam realiĝis, Esperanto restas la plej vaste parolata planlingvo ĝis hodiaŭ.** Nunaj taksoj sugestas, ke ekzistas pluraj milionoj da homoj, kiuj iam lernis Esperanton, kaj pluraj cent miloj, kiuj uzas la lingvon regule. Estas nediskuteble, ke parolantoj de Esperanto ekzistas en pli ol 120 landoj.

Kiel funkcias Esperanto?

Zamenhof formulis noblan celon por sia lingvo: Esperanto estu rapida kaj facile lernebla kaj facile uzebla. **Sekve, la bazaj principoj de la lingvo celas simplecon:** Ne ekzistas apartaj gramatikaj genroj, nek komplikaj deklinacioj kaj konjugacioj. Kaj, kompreneble, lernantoj ne devas lukti kun neregulaj verboj. Ĉiu litero havas nur unu eblan prononcon, kaj la akcento ĉiam falas sur la antaŭlastan silabon. Zamenhof eĉ elektis la vortradikojn (subjektive) surbaze de praktikeco — li konsideris, kiu variaĵo estus plej facile rekonebla kaj memorebla.

Lingve parolante, Esperanto estas miksaĵo de latinidaj, ĝermanaj kaj slavaj elementoj, kun foja aliro al la antikva greka. Por lernantoj kun eŭropa lingva fono, Esperanto povas tial esti relative facile komprenebla. Tamen, homoj el Azio aŭ Afriko estas malavantaĝitaj ĉi tie. Tamen, ekzistas surprize grandaj esperantaj komunumoj ekster Eŭropo, ekzemple en Ĉinio.

Kiom disvastiĝinta estas Esperanto hodiaŭ?

Esperanto ne estas nacia aŭ oficiala lingvo en iu ajn lando, sed ĝi estas vivanta lingvo. Taksoj pri ĝia disvastiĝo varias de kelkaj cent mil aktivaj parolantoj tutmonde ĝis pluraj milionoj, kiuj almenaŭ lernis Esperanton. Fakte, ekzistas eĉ malgranda nombro da homoj, kiuj lernis Esperanton kiel (duan) gepatran lingvon, supozeble ĉar ambaŭ gepatroj parolas aŭ parolis ĝin. En Vikipedio, Esperanto rangas 37-e inter la plej popularaj lingvoj, kun proksimume 350 000 artikoloj, eĉ antaŭ la dana aŭ la slovaka.

Rimarkinde, ĝia disvastiĝo estas aparte antaŭenigita en du landoj, kiuj, unuarigarde, ŝajnas havi malmulte komune: **Radio Vatikan** elsendas mallongan esperantan programon ĉirkaŭ kvar fojojn semajne kaj aprobis la lingvon por liturgiaj tekstoj. Kaj la **Ĉina Popola Respubliko** uzas Esperanton kiel komunikilon por disvastigi ĉinajn novaĵojn en la interreto. Krome, Ĉinio subtenas UNESKO-n en la eldonado de la esperanta revuo "Unesko-Kuriero" depost 2017.

Kompreneble, ekzistas ankaŭ granda esperanta komunumo en Germanio. Ekde 2006, la urbo Herzberg en Malsupra Saksio estas oficiale nomata "die Esperanto-Stadt" ("la Esperanto-urbo") en turismaj kaj kulturaj publikaĵoj, ĉar tie jam de multaj jaroj okazas internaciaj renkontiĝoj, konferencoj kaj aliaj Esperantaj eventoj.

Ĉu valoras lerni Esperanton?

Kompreneble, ĉiu devas decidi mem. La bonega afero pri Esperanto estas ĝia simpleco: **Oni diras, ke Esperanto estas lernebla kvar ĝis kvin fojojn pli rapide ol "normala" fremda**

lingvo kiel la angla aŭ la hispana - kvankam oni devas esti singarda pri tiaj asertoj. Tamen, ĝi estas la ideala lingvo por iu ajn, kiu ne tre ŝatas lerni gramatikon.

Ni ĉe ADVERTTEXT ankaŭ kredas, ke **lerni fremdan lingvon, sendepende de kiu, ĉiam estas persona avantaĝo**, ĉar okupiĝi pri lingvoj tenas la cerbon produktiva, antaŭenigas kreivon kaj plilarĝigas oniajn horizontojn en ĉiu aspekto.

Esperanto hodiaŭ: La komunuma koncepto estas centrala

La nombro da parolantoj de Esperanto estas limigita, kaj oni ne trovas samlingvanon ĉirkaŭ ĉiu angulo. Malgraŭ tio, aŭ eble ĝuste pro tio, mirindaj renkontoj povas ekesti. **Tiuj, kiuj lernas Esperanton, fariĝas parto de proksima komunumo; la ideo de tutmonda komunumo estas karakteriza por ĉi tiu lingvo.** Malmultaj aferoj montras tion pli bone ol la internacia [Pasporta Servo](#), reto, kiu ofertas senpagan loĝadon al ĉiuj parolantoj de Esperanto dum vojaĝado.

Esperanto-institutoj kaj asocioj ekzistas en la plej multaj gravaj urboj tra la mondo, kiuj bonvenigas demandojn kaj volonte helpas. Parolantoj de Esperanto vidas sin kiel unu grandan familion. **Kaj kiam oni pripensas tion, la vera celo de Esperanto kuŝas ĝuste en tio: transponti lingvajn barojn kiel bazo de pli granda komunumo.** Aŭ, laŭ la spirito de Zamenhof: toleremo kaj paco per komunikado sendependa de naciaj ŝtatoj kaj lingvoj. La Esperantaj komunumoj faras valoran kontribuon al tio, kiun oni ne subtaksu, precipe en ĉi tiuj turbulemaj tempoj.

Konkludo

Esperanto estas la plej vaste parolata planlingvo en la mondo, naskita el la deziro pri paca mondo kun komuna, neŭtrala lingvo por ĉiuj. Kvankam, aŭ eble ĉar, nur ĉirkaŭ unu miliono da homoj tutmonde parolas Esperanton, la ideo restas tre viva en asocioj kaj organizoj. Ĉiu, kiu interesiĝas pri lernado de Esperanto, trovos multajn kursojn kaj rimedojn, kaj loke kaj interrete. Esperanto eble ne establiĝis kiel tutmonda lingvo, sed ĝi daŭre fascinas kaj kunigas homojn.